

Jakten på de vergeløse.

I et tidligere inserat har jeg tillatt meg å etterlyse en sivilisert begrunnelse for Undervisningsrådets bestemmelser om bortvising av NS-barn fra de høyere skoler. Noe svar har jeg ikke fått, som rimelig er, for saken kan ikke forsvares. Det som er framkommet om dette ser i korthet slik ut:

I et rundskriv av 22/5 bestemte Kirke- og undervisningsdepartementet at alle elever som etter 8. april 1940 har opprettholdt medlemskap i, søkt om eller samtykket i å bli medlem av NS eller tilsluttede organisasjoner med øyeblikkelig virkning inntil videre nektes adgang til skolens undervisning og dens område.

Nå, dette var jo temmelig stridt og vakte en sann forferdelse både hos lærere og foreldre. Noen dager senere måtte derfor Undervisningsrådet sende ut et nytt rundskriv som i noen grad formildet denne overilelsen. Her heter det nå at *det må skjelnes mellom aktive og passive NS-elever*. De siste skal få hove til å ta eksamen på grunnlag av standpunkt-karakterer, mens *de aktive skal utvises for 6 måneder*.

I følge Morgenbladet uttalte rådmann Helland at utvisningen var «en spontan reaksjon for å sikre ro og orden». Dette må sies å være noe uklart. Dersom bestemmelsen er en spontan reaksjon, hvilket klinger sannsynlig, har motivet i virkeligheten sikkert vært mer dunkelt. Vil man sikre ro og orden, reagerer man ikke spontant, men tenker seg om. Dessuten gjaldt det, stadig i følge rådmann Helland, «å sikre seg imot at frontkjempere og angivere fikk adgang til å ta eksamen.» Vi trodde ærlig talt at politiet tok

at myndighetene tar hele saken opp igjen til fornyet og grundig ettertanke, og sender ut et rundskriv nr. 3, denne gangen ikke som en spontan reaksjon.

Dersom Undervisningsrådet ikke skulle være villig til straks å tilbakekalle utvisningen, tør det kanskje ventes en redegjørelse i pressen for det ærede råds motiver. Har disse NS-barna gjort noe juridisk eller moralsk forkastelig i og med at de har latt seg påvirke av sine foreldre til medlemskap i NS? Finner Undervisningsrådet etter moden overveielse grunn til å bebreide barna at de som medlemmer av NS også positivt gikk inn for saken? Finner videre Undervisningsrådet at skolenes alminnelige straffebestemmelser for disiplinærforseelser, når det dreier seg om de alminnelige rampestrekene, enhver åndsfrisk skolegutt begår, er uegnet, dersom disse er begått av NS-barn?

Endelig bør det understrekes, at dersom nå noen av disse ungene har misbrukt sin «makt» litt, så er det allikevel barn vi snakker om, og ønsker man ikke at de skal komme i et skjævt forhold til den øvrige verden for resten av livet, og ønsker man ikke å gjøre martyrer av dem, så får man vise litt pedagogisk sans og behandle dem deretter. Jeg tør derfor henstille til Undervisningsrådet, straks å trekke sine bestemmelser i denne saken tilbake.

Erik Brandt.

Med åpent sinn.

At vårt norske rettsvesen i det pågående storoppgjør i det nazistiske fallit-

Kopi av Morgenbladet, Oslo, 9. juni 1945